

ДО ШЛЯХІВ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ВІТЧИЗНЯНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Роль бізнесу і підприємництва у сучасному суспільстві не обмежується лише створенням робочих місць, матеріальних цінностей і примноження прибутку. При досягненні у своєму розвитку певного рівня бізнес має ставити перед собою нові завдання. І чим бізнес більш цивілізований, тим його участь стає більш активною в соціальному житті міста, регіону, держави.

Соціально відповідальна поведінка приносить бізнесу відчутні переваги на ринку: просування товарів, розширення маркетингової ніші, збереження постійних клієнтів і завоювання нових, зміцнення стосунків з партнерами, підвищення лояльності співробітників, розвиток у них нових навичок та ін. Крім того, корпоративна соціальна відповідальність стає полем для взаємодії бізнесу з владою (зовні і окрім податкової сфери і регулювання ринку праці) і інструментом зворотного зв'язку з місцевими співтовариствами і іншими зацікавленими сторонами.

Соціальна відповідальність бізнесу містить такі аспекти діяльності підприємства: організаційне управління; права людини; трудові стосунки; етична операційна діяльність; захист довкілля; захист прав споживачів; розвиток місцевого суспільства і співпраця з ним.

Відношення до соціальної відповідальності може бути різного роду: від позитивного до негативного, але при цьому необхідно враховувати ряд аргументів за і проти соціальної відповідальності. Якщо західний стандарт мотивує підприємця здійснювати добровільні соціальні інвестиції, в Україні вітчизняні закони мають виключно примусовий характер і значну кількість обов'язкових соціальних функцій характеризуються фіскальним значенням.

Створенню взаємодії бізнесу та суспільства і поширенню ідей соціальної відповідальності бізнесу в Україні обумовлюється рядом причин: загальне скорочення тривалості життя населення та його старіння, значний вплив кваліфікованих кадрів за межі країни; надмірна диференціація доходів, майнове розшарування значної частки населення; повільне рішення проблеми бідності населення; високий рівень «тінізації» економіки та ринку праці; неудоконалена нормативно-законодавча з питань благодійності, меценатства і спонсорства; недостатня участь бізнесу у вирішенні соціально значущих проблем [2].

Вітчизняний підприємець в цілому здатний рухатися у напрямку більшої соціальної відповідальності при її легітимізації і визначенню стосунків з державою.

Власники підприємств в ринкових умовах продовжують виконувати соціальні зобов'язання згідно з законами: медичне страхування, пенсійне забезпечення, охорона праці. Для пострадянських держав найбільш близька європейська модель, де бізнес сплачує податки, а держава на одержані ресурси реалізує соціальні програми для населення.

Підприємцю слід діяти як добропорядному «корпоративному громадянину» і, водночас, як моральній особистості, що не примушена до етично орієнтованого способу життя винятково вимогами закону або ж міркуваннями здорового глузду. В Україні практика ведення бізнесу згідно вимог соціально-моральної відповідальності відбувається надто повільно, натомість незадовільно здійснюється і освітня підготовка професіоналів «ділового кола»

Одним з насущних завдань соціально-відповідального підприємця – активно сприяти розвитку і вдосконаленню людського чинника. Підприємець має підтримувати

і розвивати моральну культуру, шанобливе відношення підростаючого покоління до безцінної вітчизняної культурної спадщини. Наші бізнесмени мають усвідомити свою роль в історичній місії перед державою, де вони стають гарантом майбутнього процвітання країни.

На сучасному етапі необхідно здійснювати перехід від колишньої монополії держави у сфері соціальної відповідальності до розподілу соціальної відповідальності між державою, власниками підприємств, компаній і корпорацій, організаціями працівників (профспілками) і іншими неурядовими організаціями. Поряд із зовнішньою соціальною відповідальністю необхідно формування внутрішньої соціальної відповідальності вітчизняного бізнесу [3].

Держава чинними заходами має підтримувати і розвивати філантропію та благодійність. Важлива роль тут належить засобам масової інформації: необхідно відокремлювати справжню добродійність від показної. Державна підтримка філантропії регулюється Законом України «Про благодійну діяльність», де передбачено можливість пільгового податкового режиму для благодійників [1].

Необхідним найближчим часом і в короткий термін має бути рішення ряду державних проблем, поліпшення політичної та економічної ситуації в країні, де головним належить стати нам усім "Однією невідомою нацією". Звичайно, наші відмінності залишаться: різні мови, різні традиції, різні релігійні переваги і ін. Але нас усіх об'єднує одне загальне, а саме – діяльна любов, яку ми демонструємо щодня, не словом, але справою, по відношенню до своєї країни і народу, зростанню якого ми і надалі повинні сприяти. Тому напрашується висновок: якомога більше зусиль прикладати до дій на користь державі, якомога більше прагнення жертвувати особистими інтересами в ім'я загального блага. Те загальне, що допомагає нам здолати наші численні відмінності, – це віра в Бога, джерело і натхнення тих цінностей, які ми затверджуємо, дотримуючись стандартів розумного управління і цивільної, соціальної відповідальності.

1. *Про благодійництво та благодійні організації» [Електронний ресурс] : Закон України від 16.09.1997 року № 531/97-ВР. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/531/97-%D0%B2%D1%80>.*

2. *Мельник С.В. Концепція формування в Україні системи соціальної відповідальності бізнесу (проект) [Електронний варіант] / С.В. Мельник, В.Д. Матросов, М.К. Гаврицька // Міністерство праці та соціальної політики, Науково-дослідний інститут соціально-трудова відносин. – Луганськ, 2008. – Режим доступу: www.lir.lg.ua/Konzept_naz_model.htm.*

3. *Ткаченко Н.О. Сучасний стан і характеристика соціальної відповідальності підприємницької діяльності / Н.О. Ткаченко, Н.М. Червоненко, Є.Г. Книш // Запорозький медичний журнал. – Запорозьке, 2013. – №2 (77). – С.76-82.*